

การพัฒนาตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม
จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
The Development of Strategic Thinking Indicators of School
Administrators in the Southern Provinces along the Andaman Coast,
Office of Basic Education

มาตา แก้วเซ่ง¹

E-mail: seafan2555@gmail.com

สมชาย เทพแสง²

สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารายชื่อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ 2) ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน จำนวน 757 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง อยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1.0 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ พบว่า มี 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การคิดนอกกรอบ มี 6 ตัวบ่งชี้ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ มี 5 ตัวบ่งชี้ 3) การรับฟังความคิดเห็นมี 6 ตัวบ่งชี้ 4) การแก้ปัญหา มี 5 ตัวบ่งชี้ 5) การวางแผน มี 4 ตัวบ่งชี้ 6) การตัดสินใจมี 6 ตัวบ่งชี้ 7) ความยืดหยุ่นมี 5 ตัวบ่งชี้ 8) การกำหนดวิสัยทัศน์มี 3 ตัวบ่งชี้ 9) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงมี 3 ตัวบ่งชี้ 10) การมีส่วนร่วมมี 2 ตัวบ่งชี้ ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องกันค่าดัชนี X^2 ผ่านเกณฑ์(0.64) ค่าดัชนี X^2 / df ผ่านเกณฑ์(0.98) ค่าดัชนี GFI ผ่านเกณฑ์(0.92)

¹ นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

² อาจารย์, ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์, ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ค่าดัชนี AGFI ผ่านเกณฑ์(0.90) ค่าดัชนี IFI ผ่านเกณฑ์(1.00) ค่าดัชนี RFI ผ่านเกณฑ์(0.92)
ค่าดัชนี CFI ผ่านเกณฑ์(1.00) ค่าดัชนี NNFI ผ่านเกณฑ์(1.00) ค่าดัชนี NFI ผ่านเกณฑ์ (0.93)
ค่าดัชนี SRMR ผ่านเกณฑ์(0.04) ค่าดัชนี RMSEA ผ่านเกณฑ์(0.00)

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop elements and indicators of the school administrators' strategic thinking and 2) to conduct confirmatory factor analysis of strategic thinking indicators from empirical data. The sample of 757 school administrators in the southern provinces along the Andaman Coast was obtained using a cluster random sampling technique. The instruments for this research are interview and questionnaire. The content validity index of the questionnaire ranged from 0.8 to 1.0 and the alpha coefficient index was 0.98. The statistical tools for this research are mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and confirmatory factor analysis.

The results of the development of school administrators' strategic thinking indicate 10 elements, namely 1) thinking outside the box with 6 indicators, 2) setting objectives with 5 indicators, 3) listening to others' opinions with 6 indicators, 4) solving problems with 5 indicators, 5) planning with 4 indicators, 6) making decisions with 6 indicators, 7) being flexible with 5 indicators, 8) outlining the vision with 3 indicators, 9) leading and facilitating change with 3 indicators, and 10) participating with 2 indicators. The results of the confirmatory factor analysis of the school administrators' strategic thinking model from the empirical data illustrate that the empirical data was consistent with the construct validity of Chi-square (χ^2) = 0.64, (χ^2 / df) = 0.98, Goodness of Fit Index (GFI) = 0.92, Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.90, Incremental Fit Index (IFI) = 1.00, Relative Fit Index (RFI) = 0.92, Comparative Fit Index (CFI) = 1.00, Non Norm Fit Index (NNFI) = 1.00, Norm Fit Index (NFI) = 0.93, Standardized Root Mean Square Residual (SRMR) = 0.04, and Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.00.

Keyword: strategic thinking indicators, school administrators in the southern provinces along the Andaman coast

บทนำ

จากการรายงานผลสถานะการศึกษาไทย พบว่าการจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านยังประสบปัญหาด้านการจัดการที่ยังไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาในรอบทศวรรษที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร รวมทั้งปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาที่ต้องปรับปรุงแก้ไขอีกมาก โดยเฉพาะในด้านการปฏิรูปเพื่อเพิ่มคุณภาพ/ประสิทธิภาพผู้บริหารการศึกษาและครูอาจารย์หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (วิทยากร เชียงกูล, 2553, น.22-28) ผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รายงานเรื่องผลกระทบต่อโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยใน 5 ปีข้างหน้า โดยคาดการณ์แนวโน้มอนาคตด้านผู้บริหารว่า จากสภาพการแข่งขันในยุคปัจจุบันที่รุนแรง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการศึกษา จะส่งผลให้เกิดกลุ่มผู้บริหาร “ตกยุค” โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่ขาดการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ ขาดความสามารถในการบริหารเชิงรุก ขาดการกำหนดกลยุทธ์ของการตลาด ขาดทักษะของการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ยึดติดกับระบบราชการ และขาดความยืดหยุ่น จะกลายเป็นผู้ตกขอบจากการแข่งขัน และเป็นคนตกยุคที่ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ให้ทันการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, น.9)

เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการจัดการศึกษาของไทยอยู่ในภาวะวิกฤติ เพราะสังคมไทยส่วนใหญ่ขาดการสร้างให้รักการศึกษา รักการเรียนและ

รักการคิดสร้างสรรค์อย่างเพียงพอ (กมลสุดประเสริฐ และสุนทร สุนันทชัย, 2540) การคิดจึงมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา เพราะความสำเร็จ หรือความล้มเหลวขึ้นอยู่กับ การคิด (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2557, น.63)

การคิดเชิงกลยุทธ์ เป็นการคิดที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ถือเป็นกลไกในการเพิ่มประสิทธิภาพและเป็นองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของคนและองค์กรในยุคการแข่งขัน (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2558, น.26) เพราะการคิดเชิงกลยุทธ์ช่วยเพิ่มโอกาสแห่งความสำเร็จ ส่งเสริมการพัฒนาการทำสิ่งต่างๆ โดยมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ล่วงหน้าอย่างชัดเจน เรียนรู้ที่จะมองอนาคตของตนเองและสภาพแวดล้อม ทำให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เผชิญอยู่ช่วยลดการกระทำที่ไม่จำเป็น การเสียพลังงานและทรัพยากรต่างๆ ไปโดยเปล่าประโยชน์ช่วยให้มีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่า คนที่ไม่รู้จักการคิดเชิงกลยุทธ์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553)

สำหรับบริบทที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา คือ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันของประเทศไทย สืบเนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ที่หล่อหลอมบุคลิกลักษณะของคนในท้องถิ่นให้มีลักษณะเฉพาะบางประการที่เด่นชัดจากกลุ่มคนในภาคอื่น ๆ เช่น ตรงไปตรงมาสูง มีปฏิภาณไหวพริบในการใช้ภาษา มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าค่อนข้างสูงกว่าภาคอื่น ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ดี

สามารถเข้ากับคนอื่นได้ง่ายมีทักษะระหว่างบุคคลสูง การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นสามารถทำได้ดี เป็นคนสู้ไม่ยอมแพ้ในสิ่งที่ไม่ถูกต้องใจถึงกล้าได้กล้าเสียมีจิตใจกว้าง (วรรณดี เกตแก้ว, 2552, น.121) มีลักษณะนิสัยระมัดระวังช่างคิดไตร่ตรอง (อมรา ศรีสุชาติ. 2544, น.3-4) ช่างโต้แย้ง มีไหวพริบปฏิภาณ มีชั้นเชิง ไม่ยอมเสียเปรียบ ไม่ค่อยไวใจใคร ปกครองยาก เป็นคนหยิ่งในศักดิ์ศรี (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2540, น.7) ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าว เป็นฐานของการแสดงออกทางพฤติกรรม อันอาจส่งผลต่อพฤติกรรม การคิดเชิงกลยุทธ์และการปฏิบัติหน้าที่การบริหารจัดการในสถานศึกษา

จากภูมิหลังและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและของประเทศตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในยุคแห่งการแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ใน

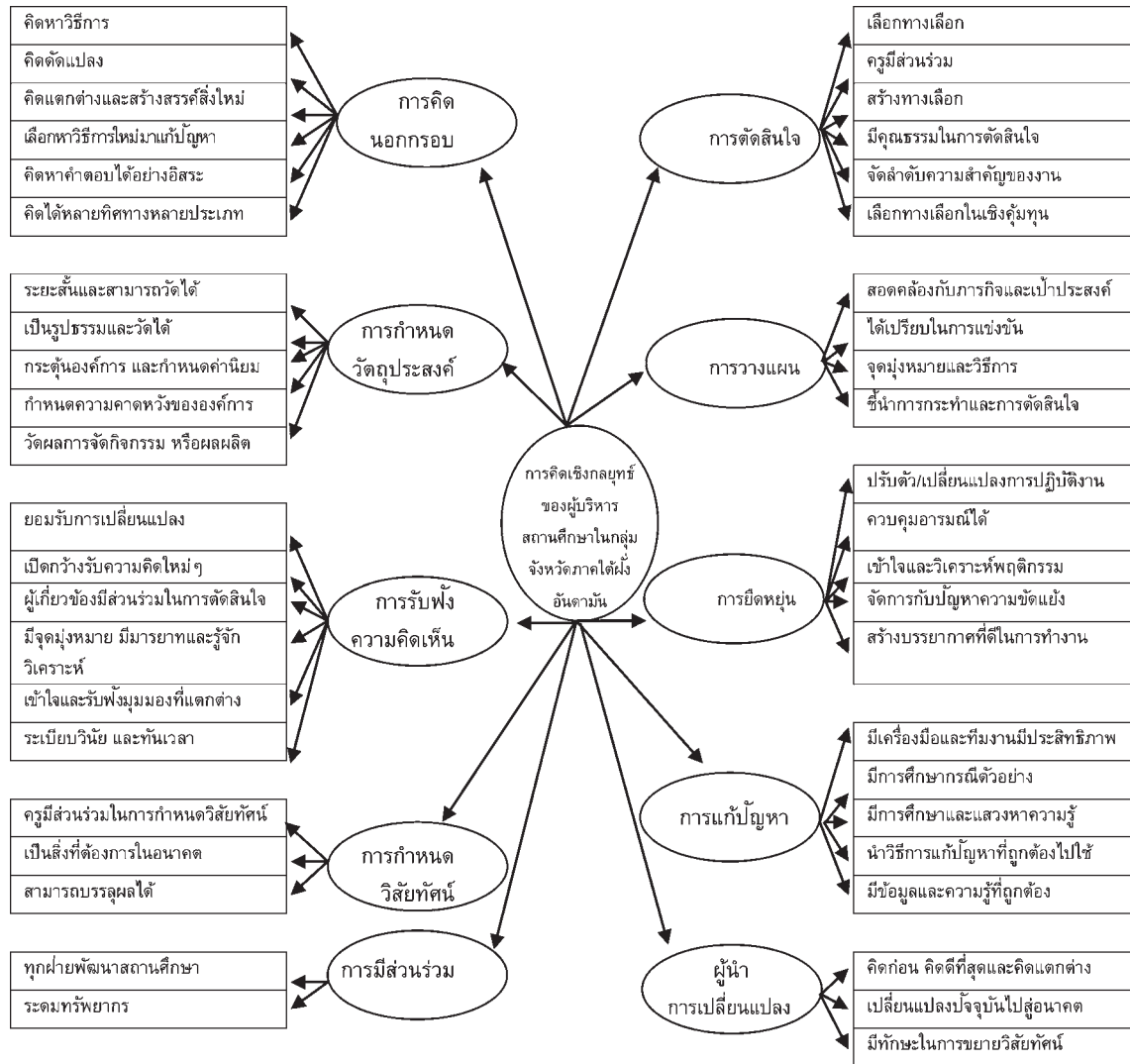
การกำหนดทิศทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาบริบทแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 804 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Stevens (1996, อ้างใน เพชรน้อยสิงห์ช่างชัย, 2549, น.35), Tabachnick และ Fidell (2001, อ้างใน เพชรน้อยสิงห์ช่างชัย, 2549, น.35) ที่ได้อธิบายไว้ว่ากลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาตัวบ่งชี้ควรมีขนาดใหญ่และควรมี

มากกว่าจำนวนตัวแปรอย่างน้อย 5-10 เท่า ต่อ 1 ตัวแปร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ต้องการวิเคราะห์จำนวน 63 ตัวแปร ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงควรมีจำนวน 315-630 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling) ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) จำนวน 352 คน เพื่อการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) จำนวน 405 คน เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามเขตพื้นที่ ซึ่งในแต่ละเขตพื้นที่จะมีประชากรที่มีคุณลักษณะที่ต้องการกระจายกันอยู่อย่างเท่าเทียมกัน แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลากอำเภอที่ตั้งของโรงเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบตัวแปรและตัวบ่งชี้การ

คิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและสรุปผลการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์แล้วนำมา กำหนดเป็นองค์ประกอบ ตัวแปร และตัวบ่งชี้ การคิดเชิงกลยุทธ์ได้ 4 องค์ประกอบ 13 ตัวแปร 63 ตัวบ่งชี้

3. นำผลการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำมา กำหนดเป็นองค์ประกอบ ตัวแปร และตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาสร้างแบบสอบถามและหาคุณภาพ

4. เก็บข้อมูลผู้บริหารในสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกวิธีสกัดปัจจัยแบบ Principal Component Analysis (PCA) ใช้ค่า Eigen Values มากกว่า 1 หมุนแกนสูงสุดที่ 25 รอบ โดยเลือกวิธีการ หมุนแกนแบบ Varimax

6. สรุปผลและรายงาน โดยพิจารณาจาก ผลการทดสอบความเหมาะสมของข้อมูลจาก ค่า Bartlett's Test of Sphericity ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (The Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

ตอนที่ 2 การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1. นำผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เชิงสำรวจมาจัดทำแบบสอบถาม

2. เก็บข้อมูลผู้บริหารในสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างเชิงเส้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาค่าดัชนี χ^2 , χ^2 / df , GFI, AGFI, IFI, RFI, CFI, NNFI, NFI, SRMR, RMSEA

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาสร้างกรอบการสัมภาษณ์
- 2) แบบสอบถามการพัฒนางานองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการทบทวนเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาพัฒนาเป็นเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แล้วนำมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ได้ค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1.0 และตรวจสอบอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น แล้วไปทดลองใช้ (try out) และดำเนินการตรวจสอบ

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 3) แบบสอบถามเพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยนำผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis: EFA) มาจัดทำแบบสอบถาม โดยพิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .30 ขึ้นไปตามข้อเสนอของ Hair และคณะ (2006, อ้างในวรชัย ปานนิตยพงศ์, 2554, น.91) ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาตัวบ่งชี้รายชื่อ โดยตัดตัวบ่งชี้ที่ไม่สามารถจัดอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งอย่างชัดเจน เป็นร่างแบบสอบถาม และนำร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาพัฒนาเป็นเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากนั้นผู้วิจัยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และดำเนินการปรับปรุง แบบสอบถามฉบับร่างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เกี่ยวกับตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ เพื่อทดสอบความสอดคล้อง

ของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ สำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผ่านเครือข่ายผู้ประสานงานในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน โดยจัดเตรียมแฟ้มข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. แปลความหมายของค่าเฉลี่ยในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549, น.184) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึงระดับความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึงระดับความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึงระดับความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึงระดับความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึงระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้โดยผู้วิจัยใช้ KMO and Bartlett's test of sphericity เลือกวิธีสกัดปัจจัยแบบ Principal Component Analysis (PCA) ใช้ค่า Eigen Values มากกว่า 1 หมุนแกนสูงสุดที่ 25 รอบ โดยเลือกวิธีการหมุนแกนแบบ Varimax

4. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างเชิงเส้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตาราง 1 เกณฑ์การแปลผลการองค์ประกอบเชิงยืนยัน

ค่าดัชนี		เกณฑ์	แปลผล
χ^2	ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-square)	p-value > 0.05	ข้อมูลมีความกลมกลืน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548)
χ^2 / df	ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์	< 5.00	โมเดลมีความกลมกลืน (นำชัย สุภฤกษ์ชัยสกุล, 2558, น.20)
GFI	GFI ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of Fit Index (GFI))	> 0.90	โมเดลมีความกลมกลืน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548)
AGFI	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)	> 0.90	โมเดลมีความกลมกลืน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548)
IFI	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (Incremental Fit Index)	> 0.90	โมเดลมีความกลมกลืน (นำชัย สุภฤกษ์ชัยสกุล, 2558, 20)
RFI	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (Relative Fit Index)	> 0.90	โมเดลมีความกลมกลืน (นำชัย สุภฤกษ์ชัยสกุล, 2558, 22)
CFI	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (Comparative Fit Index)	> 0.90	โมเดลมีความกลมกลืน (นำชัย สุภฤกษ์ชัยสกุล, 2558, 22)
NNFI	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (Non Norm Fit Index)	> 0.90	โมเดลมีความกลมกลืน (นำชัย สุภฤกษ์ชัยสกุล, 2558, 20)
NFI	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (Norm Fit Index)	> 0.90	โมเดลมีความกลมกลืน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548)
SRMR	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (Standardized Root Mean Square Residual)	< 0.05	โมเดลมีความกลมกลืน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548)
RMSEA	ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation)	< 0.05	โมเดลมีความกลมกลืนสูงมาก (Brown & Cudeck, 1993, อ้างใน นำชัย สุภฤกษ์ชัยสกุล, 2558, น. 21)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน พบว่า มีองค์ประกอบ จำนวน 4 องค์ประกอบ 13 ตัวแปร 63 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ประกอบด้วย การกิจ วิสัยทัศน์วัตถุประสงค์ 2) การตัดสินใจ ประกอบด้วย ทางเลือก เป้าหมาย ผู้ตัดสินใจ 3) ความยืดหยุ่น ประกอบด้วย การปรับตัว การ คัดลอกกรอบ การรับฟังความคิดเห็น 4) การ แก้ปัญหา ประกอบด้วย เซาว์นปัญญา ความรู้ และประสบการณ์ แรงจูงใจ

1.1 ผลการพิจารณาความเหมาะสม ของข้อมูลพบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (The Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: MSA) เท่ากับ .957 ซึ่งมีค่าสูงกว่า .50 และค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูล มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก จึงมีความ เหมาะสมในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์องค์ประกอบ และค่าไค-สแควร์ ที่ได้จาก Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 17,833.606 มีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ และเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นเมทริกซ์สหสัมพันธ์นี้ จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้ เพราะฉะนั้นข้อความทั้ง 63 ข้อความ มีขนาด ความสัมพันธ์เพียงพอ และมีความเหมาะสมใน การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิด เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะ

กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไปได้

1.2 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละสะสมของความแปรปรวน แต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1-10 มีค่าไอเกน ตามลำดับ ดังนี้ 29.669, 2.836, 2.075, 1.635, 1.416, 1.288, 1.259, 1.112, 1.033, 1.013 ร้อยละของความแปรปรวนตาม ลำดับ ดังนี้ 47.093, 4.502, 3.293, 2.595, 2.247, 2.044, 1.998, 1.765, 1.639, 1.608 ร้อยละสะสมของความแปรปรวน ตามลำดับ ดังนี้ 47.093, 51.595, 54.888, 57.483, 59.730, 61.774, 63.772, 65.537, 67.176, 68.784

2. ผลการสร้างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน พบว่า มีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ 45 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การคิด นอกกรอบ มี 6 ตัวบ่งชี้ 2) การกำหนด วัตถุประสงค์ มี 5 ตัวบ่งชี้ 3) การรับฟังความ คิดเห็น มี 6 ตัวบ่งชี้ 4) การแก้ปัญหา มี 5 ตัว บ่งชี้ 5) การวางแผน มี 4 ตัวบ่งชี้ 6) การตัดสินใจ มี 6 ตัวบ่งชี้ 7) การยืดหยุ่น มี 5 ตัวบ่งชี้ 8) การกำหนดวิสัยทัศน์ มี 3 ตัวบ่งชี้ 9) ผู้นำ การเปลี่ยนแปลง มี 3 ตัวบ่งชี้ และ 10) การมี ส่วนร่วม มี 2 ตัวบ่งชี้

3. ผลการทดสอบความสอดคล้องของ โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้ การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ที่พัฒนาขึ้นกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2	p-value > 0.05	0.64	ผ่านเกณฑ์
χ^2 / df	< 5.00	843.20/ 859=0.98	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.90	0.92	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.85	0.90	ผ่านเกณฑ์
IFI	> 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RFI	> 0.90	0.92	ผ่านเกณฑ์
CFI	> 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
NNFI	> 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
NFI	> 0.90	0.93	ผ่านเกณฑ์
SRMR	< 0.05	0.04	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.00	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 2 ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (หลังปรับโมเดลการวิจัย) พบว่า ค่าดัชนี χ^2 ผ่านเกณฑ์(0.64) ค่าดัชนี χ^2 / df ผ่านเกณฑ์(0.98) ค่าดัชนี GFI ผ่านเกณฑ์(0.92) ค่าดัชนี AGFI ผ่านเกณฑ์(0.90) ค่าดัชนี IFI ผ่านเกณฑ์(1.00) ค่าดัชนี RFI ผ่านเกณฑ์(0.92) ค่าดัชนี CFI ผ่านเกณฑ์ (1.00) ค่าดัชนี NNFI ผ่านเกณฑ์(1.00) ค่าดัชนี NFI ผ่านเกณฑ์ (0.93) ค่าดัชนี SRMR ผ่านเกณฑ์(0.04) ค่าดัชนี RMSEA ผ่านเกณฑ์ (0.00)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีองค์ประกอบจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) การตัดสินใจ 3) การยืดหยุ่น 4) การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีตัวแปร จำนวน 13 ตัวแปร และมีตัวบ่งชี้ จำนวน 63 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการคิดเชิงกลยุทธ์ที่นำเสนอไว้ว่า เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารไม่ว่าจะองค์การประเภท หรือระดับใดก็ตามจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง จากผลที่เกิดจากความก้าวหน้าทาง

เทคโนโลยี ข่าวสาร การแข่งขันที่ไร้พรมแดน ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ และภาวะที่มีทรัพยากร จำกัด ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ด้วยข้อผูกพันต่อการให้บริการสาธารณะ และมีความสามารถในการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรได้ใช้ศักยภาพที่ดีที่สุด ทำงานให้เกิดผลสูงสุด สร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอกองค์กร สื่อสารกับลูกค้าด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นผู้มีทักษะทางการบริหารการจัดการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด ภายใต้สภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในลักษณะเช่นนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคลากรหลักที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้ดี ซึ่งมีคำถามว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการคิดแบบใดที่จะเหมาะกับสถานการณ์ในยุคของการเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปนี้ เพื่อจะได้มีการเตรียมผู้บริหารหรือสร้างผู้บริหารรุ่นใหม่ให้มีลักษณะเหมาะสมกับยุคปฏิรูปทั้งในปัจจุบันและอนาคต (เทือนทองแก้ว, 2557: 1) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบ การคิดเชิงกลยุทธ์ พบว่า การวางแผน กลยุทธ์ เป็นการให้ความสำคัญกับการมองไปสู่อนาคต ภายใต้การพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการใช้ความสามารถขององค์กร เพื่อวางแผนในการระดมทรัพยากรมาใช้ และการพิจารณาถึงทางเลือกต่างๆ อย่างรอบคอบเพื่อนำองค์กรไปสู่ภารกิจและเป้าหมายที่วางไว้ (วรรณ สุภาพุฒ, 2553: 13) การยืดหยุ่นเป็นความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่าง เพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายขององค์กร (Lussie, 2001: 135-141) และผู้บริหารในองค์กรสมัยใหม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะ

ต้องมีทักษะที่สำคัญ คือ การตัดสินใจเป็นบทบาท และหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องเรียนรู้สร้างความเข้าใจและฝึกฝนเทคนิควิธีการตัดสินใจอย่างถูกต้องและเหมาะสม (วรพจน์ บุษราคัมวดี, 2551: 107) นอกจากนี้ ยังมี การแก้ปัญหา ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดอย่างเป็นรูปธรรมที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา และการวางแผนในอนาคต ตลอดจนความสามารถในการมองหาความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ (Miller, 1998: 73)

2. ผลการสร้างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จำนวน 10 องค์ประกอบ 63 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การคิดนอกกรอบ มี 6 ตัวบ่งชี้ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ มี 5 ตัวบ่งชี้ 3) การรับฟังความคิดเห็น มี 6 ตัวบ่งชี้ 4) การแก้ปัญหา มี 5 ตัวบ่งชี้ 5) การวางแผน มี 4 ตัวบ่งชี้ 6) การตัดสินใจ มี 6 ตัวบ่งชี้ 7) ความยืดหยุ่น มี 5 ตัวบ่งชี้ 8) การกำหนดวิสัยทัศน์ มี 3 ตัวบ่งชี้ 9) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง มี 3 ตัวบ่งชี้ 10) การมีส่วนร่วม มี 2 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการคิดเชิงกลยุทธ์ จะสามารถกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุด และมีความยืดหยุ่นพลิกแพลงได้ภายใต้สภาวะการณ์ต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (สุวิทย์ มูลคำ และคณะ, 2554, น.36) สามารถพัฒนาระบบความคิดและได้รับการยอมรับเป็นอย่างดีให้ความใกล้ชิดกับบุคลากรมีความเป็นกันเองสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรมุ่งเน้นการกระจายและ

เพิ่มพลังอำนาจแก่บุคลากรมอบหมายงานให้ทั่วถึงและมีความเป็นธรรมเป็นผู้ที่ดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจนทำให้บุคลากรดำเนินงานไปสู่เป้าหมายได้อย่างตรงประเด็นตรงเป้าหมาย (สมชาย เทพแสง, 2552, น.83-95) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Amitabh (2011: online) ได้ทำการวิจัยเรื่องการคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้นำมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดของการคิดเชิงกลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาการคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้นำ Crouch และ Basch (1997) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงสร้างของการคิดเชิงกลยุทธ์พบว่า การคิดเชิงกลยุทธ์เป็นลักษณะสำคัญของผู้บริหารที่นำมาใช้กับงานตัดสินใจที่สำคัญในองค์กรสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่านได้ให้ข้อคิดว่าควรจะมีการพัฒนาการคิดเชิงกลยุทธ์ในทุกระดับอีกทั้งประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจนและไม่มีผลการกล่าวถึงในระดับนโยบายของภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเนื่องจากการจัดการศึกษาในโลกปัจจุบันที่มีการแข่งขัน ยิ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาการคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารไม่ว่าจะองค์กรประเภทหรือระดับใดก็ตามจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากผลที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโลกข้อมูลข่าวสารภาวะการแข่งขันที่ไร้พรมแดน ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและภาวะที่มีทรัพยากรจำกัดผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้วยข้อมูลผูกพันต่อการให้บริการสาธารณะ และมีความสามารถในการ

กระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรได้ใช้ศักยภาพที่ดีที่สุดทำงานให้เกิดผลสูงสุด สร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งเป็นผู้มีทักษะทางการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด ภายใต้ภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในลักษณะเช่นนี้ ผู้นำถือว่าเป็นบุคลากรหลักที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้ดี ซึ่งมีคำถามว่าผู้นำควรมีการคิดแบบใดที่จะเหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคของการเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปนี้ เพื่อจะได้มีการเตรียมผู้บริหารหรือสร้างผู้บริหารรุ่นใหม่ให้มีลักษณะเหมาะสมกับยุคปฏิรูปทั้งในปัจจุบันและอนาคต (เทียนทองแก้ว, 2557, น.1) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการคิดเชิงกลยุทธ์พบว่า การวางแผนกลยุทธ์เป็นการให้ความสำคัญกับการมองไปสู่อนาคตภายใต้การพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการใช้ความสามารถขององค์กร เพื่อวางแผนในการระดมทรัพยากรมาใช้ และการพิจารณาถึงทางเลือกต่างๆอย่างรอบคอบเพื่อนำองค์กรไปสู่ภารกิจและเป้าหมายที่วางไว้ (วรรณ สุภาพุฒ, 2553, น.13) ความยืดหยุ่นเป็นความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่างเพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Lussier, 2001, p.135-141) และผู้บริหารในองค์กรสมัยใหม่จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีความสำคัญคือการตัดสินใจเป็นบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารซึ่งผู้บริหารจะต้องเรียนรู้สร้างความเข้าใจ และฝึกฝนเทคนิควิธีด้านการตัดสินใจอย่างถูกต้องและเหมาะสม (วรพจน์ บุษราคัมวดี, 2551, น.107) นอกจากนั้นยังมีการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นความสามารถในการคิด

อย่างเป็นทางการที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา และการวางแผนในอนาคต ตลอดจนความสามารถในการมองหาความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ (Miller, 1998, p. 73)

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (หลังปรับโมเดลการวิจัย) พบว่า มีความสอดคล้องกันเนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบนักสถิติได้กำหนดเกณฑ์ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยระบุว่าการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบต้องใช้กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ตอบเท่ากับหรือมากกว่า 100 คน หรือควรมีอย่างน้อย 5 หน่วยต่อหนึ่งตัวแปร ซึ่งจะมีจำนวน 5 เท่าของตัวแปรจะทำให้การวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) มีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Stevens, 1996, p.372, อ้างใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548) แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 405 คน มี 45 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่นักสถิติใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบข้างต้นทำให้การวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป มีความแม่นยำสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การคิด

เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันที่พัฒนาขึ้นยังสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างยั่งยืน (พ.ศ.2558-2569) ที่เน้นการจัดการศึกษาตอบสนองการพัฒนาประเทศ มุ่งสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพระดับสากลที่จะช่วยยกระดับประเทศไทยให้พ้นกับดักรายได้ปานกลางในอนาคต ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่สามารถปรับตัวให้ทันกับบริบทความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ตลอดเวลา ประชาชนต้องมีส่วนร่วมได้จริง รวมถึงการเปิดช่องทางแก่ทุกภาคส่วนในการเข้ามาร่วมจัดการศึกษา (สุทธศรี วงษ์สมาน, 2557) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552) พบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ดังนั้นจึงส่งผลให้โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเป็น 2 แนวทางคือ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาระดับการคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาได้มี

ประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. จากผลการวิจัย องค์ประกอบการมีส่วนร่วมแม้จะอยู่ในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจึงควรพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยการนำตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้

2. ควรมีการวิจัยอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปร ที่มีต่อการคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กมล สุดประเสริฐ และสุนทร สุนันท์ชัย. (2540). การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

กระทรวงวัฒนธรรม. (2557). มารยาทในการฟัง. ค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2557, สืบค้นจาก <http://www.m-culture.go.th/ilove-thaiculture/index.php/2013-09-03-09-34-32/km>

กัลยา ตากุล. (2547). การศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดและกระบวนการแก้ปัญหาอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3: กรณีศึกษาโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย.

ปริญญา นิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สู่ความสำเร็จ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ชัคเชส.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). การคิดเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย จำกัด.

ซูชีพ อ่อนโคกสูง. (2522). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ชัยณรงค์ วงศ์ธีรทรัพย์. (2547). ถอดรหัสแนวคิดเพื่อชีวิตที่มีคุณค่า (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ประพันธ์ ศิริสุเสาวิจ. (2551). การพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 1991 เทคนิคพริ้นติ้ง.

พัฒนา มรกตสินธุ์ (2558). คิดนอกกรอบจุดเริ่มต้นของความเปลี่ยนแปลง. ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2558, สืบค้นจาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=497883>

- พิสนุ พงศ์ศรี. (2552). วิจัยชั้นเรียน หลักการ และเทคนิคปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ต้นแก้ว.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2549). หลักการและการใช้สถิติวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว สำหรับงานวิจัยทางการพยาบาล (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2532). การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เทือน ทองแก้ว. (2557). ภาวะผู้นำ : สมรรถนะหลักของผู้บริหารในยุคปฏิรูป. ค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2557, สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/206238>
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). สถิติชวนใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2541). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิमान และการวิเคราะห์เนื้อหา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นิเวศน์ เหมวชิรวรากร. (2550). ความยืดหยุ่นในการลงทุน โลกในมุมมองของ Value Investor. กรุงเทพฯ: กรุงเทพธุรกิจ.
- นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล. (2558). ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลิศ เย็นคงคาและคณะ. (2549). การจัดการเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วี.เจ.พรินติ้ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรชัย ปานนิตยพงศ์. (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสังคมพหุวัฒนธรรม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล นครราชสีมา.
- วราภรณ์ บุษราคัมวดี. (2551). วิชาองค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรรณดี เกตแก้ว. (2552). การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้นำสตรีทางการศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ.
- วรรณณา สุภาพุฒ. (2553). การศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี.

- วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ ปรด. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.
- วิทยากร เชียงกูล. (2553). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2551/2552: บทบาทการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). ผู้บริหารโรงเรียน: สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- ศิริรัตน์ โตสัมพันธ์มงคล. (2549). การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในจังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ. (2542). การบริหารเชิงกลยุทธ์และกรณีศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท อีระฟิล์มและโซเท็กซ์ จำกัด.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2558). เอกสารประกอบโครงการฝึกอบรม หลักสูตร “การพัฒนาความคิดเชิงกลยุทธ์” (Strategic Thinking). ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2558, สืบค้นจาก <http://www.icess.tu.ac.th>
- สมชาย เทพแสง. (2552). ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์: รูปแบบใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนในทศวรรษหน้า. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 6(11), 1-14.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ. (2554). ความสามารถในการจัดการความรู้กับความสามารถทางนวัตกรรมของผู้ประกอบการในประเทศไทย KMC and Innovativeness of Entrepreneur in Thailand. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, (1), 90-113.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (2545). ความหมายของคำที่ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). รายงานการวิจัยผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยใน 5 ปีข้างหน้า (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทออฟเซตเพรส จำกัด.
- สำนักพัฒนากำลังพล กพ.ท. (2558). การคิดนอกกรอบที่อยู่บนหลักการและเหตุผล. ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2558, สืบค้นจาก <http://www.navy.mi.th/ncd/main/proclaim/store.../p1300315103132.pdf>

- สุกัญญา ศรีสาคร. (2547). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต. ปริญญาานิพนธ์วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- สุทธศรี วงษ์สมาน. (2557). Roadmap ปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างยั่งยืน (พ.ศ.2558-2569) สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.kruthai.info/view.php?>
- สุวิทย์ มูลคำ; และคณะ. (2554). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2540). ความขัดแย้ง: การบริหารเพื่อสร้างสรรค์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2557). เกียรติคุณทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: อีทีพับลิชชิง.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2534). หลักและเทคนิคการวางแผน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรา ศรีสุชาติ. (2544). สายรากภาคใต้ ภูมิลักษณะ รูปลักษณะ จิตลักษณะ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- อภารัตน์ ราชพัฒน์. (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญาานิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2540). ภูมิปัญญาชาวบ้าน สี่ภูมิภาค: วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย. นนทบุรี: โครงการกิตติเมธี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- Amitabh, M. (2011). Strategic thinking: is leadership the missing link. An exploratory study. Retrieved 13 May 2014, from www.iitk.ac.in/infocell/.../Strategy-01-Manu%20Amitabh%20final.pdf
- Beare, H. et.al.(1985). Creating an excellent school (1st ed.). New York: Routledge.
- Crouch, A., & Basch, J. (1997). The structure of strategic thinking: a lexical and content analysis. *Journal of Applied Management Studies*, 6(1), 13-27.
- Johnson, K. & Morrow, K.(1981). Communication in the classroom. London: Longman Group.
- Johnstone, J.N.(1981). Indicators of education systems (1st ed.). London: UNESCO.

- Good, C. (1973). Dictionary of education (1st ed.). New York: McGraw-Hill book.
- Phillips, N.I. (1997). Management: A pragmatic guide to new techniques. (1st ed.). London: Pitman Publishing.
- Miller, Darcy. (1998). Enhancing Adolescent Competence: Strategies for Classroom Management (1st ed.). Washington: An International Thomson Publishing Company.
- Leiberman, A., & Miller, L. (1999). Teachers: Transforming their world and their work (1st ed.). New York: Teachers College Press.
- Lussier, R.N. (2001). Effective leadership (3rd ed.). Sydney: Thomsom/South-Western.
- Lussier, R. N. & Achua, C. F. (2007). Leadership: Theory, Application and Skill Development. Cincinnati (1st ed.). Ohio: South Western Pu.
- Scheerer, M. (1972). "Problem-solving". Scientific American, 208 (4), 118-128.
- Souillard, A & Kerr, A. (1995). Problem-Solving Activities for Science and Technology Students. English Teaching Forum, 25(3), 29-31.
- Yukl. (1998). Leadership in Organizations (4th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice.